

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinque, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

1. An transacto actuali peccato aliquid habituale in anima maneat, quod vere sit peccatum, & quid sit illud.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

DISPUTATIO VIII.

De peccato habituali, quod ex actuali nascitur.

DE hac materia tractat D. Thomas 1. 2. *quest.* 86. sed nos ordinem mutamus, tum quia hæc disputatio pertinet ad perfectam cognitionem peccati actualis, cuius effectus est: tum præcipue, quia fere est necessaria hæc tractatio ad materiam de peccato originali, viderique possunt multa quæ in opere de gratia, & de penitentia diximus.

SECTIO VNICA.

An transacto actuali peccato aliquid habituale in anima maneat, quod sit vere peccatum: & quid sit illud.

I Rationes dubitandi. Ratio dubitandi est, quia per se ex actu peccati nihil sequitur in anima, nisi habitus prauus vitij, qui non habet rationem peccati, quia potest esse in homine grato. Confirmatur, nam si sit actuale peccatum pure omissionis, illud certe nihil poterit relinquere, quia nihil est. Secundo homo in puris naturalibus sine gratia, si peccaret, non contraheret positivam culpam habitualem ex peccato, ut constat, necque priuatiuam, quia nulla forma reali priuaretur, ergo.

II. In hac re duo sunt certa. Primum, transacto actuali peccato, hominem vere, & proprie nominari peccatorem, quamdiu illius peccati remissionem non consequitur, quod patet ex eodem modo loquendi Scripturæ, & sanctorum, hoc enim modo dicitur Luc. 7. *Erat mulier in Civitate peccatrix*, licet non actu peccaret, tum etiam Christus dicitur *cum peccatoribus manducare* & *pro peccatoribus mori*: sic etiam peccatores dicuntur esse *impij*, & *iniqui*, lege Augustinum sexto, contra Iulianum ca. octavo. Secundum est manere in homine transacto actu peccati maculam aliquam donec ad diuinam gratiam redeat, quod est de fide ex communi modo loquendi Scripturæ, *Iosue 22. vsque in presentem diem macula huius sceleris in nobis permanet*, Ecclesiastici 47. ad Salomonem loquens, *dedisti maculam in gloria tua*, & cetera. & ad Ephesios quinto, *ut exhiberet sibi Ecclesiam non habentem maculam*, & c. Vnde etiam peccatores dicuntur *immundi*, *sordidi*, *Osæ 19.* & *Apocal. 1. abominabiles*: & e contra iustificatio impij dicitur *mundatio*, *ablutio*, & c. hinc etiam apud omnes constat manere peccatorem post peccatum auersum à Deo, & in offensione eius. Videndum ergo restat à quo denominetur homo peccator transacto actu, quid etiam sit ista macula, quid auersio, & offensio culpæ: & an ista distinguantur.

III. Prima sententia est Scoti 4. *dist.* 14. *quest.* 1. dicens, transacto actu nihil manere prorsus in peccatore præter denominationem extrinsecam, quam ipse vocat relationem rationis, quam inquit consergere ex actu Dei, quo peccatorem ordinat ad cõdignam penam hanc enim Dei ordinationem, quatenus ad penam refertur, dicit esse realem, ut tamen à Deo provenit, dicitur esse offensio Dei: ut vero est disconueniens peccato-
Suarez in primam secundam D. Thom.

ri, dicitur eius macula. Sed vero ista non sunt conuenienter dicta, quia macula significat malum culpæ, vel aliquid certe ad culpam pertinens: illa autem Dei ordinatione est bona & iusta. Deinde homo non denominatur peccator ab actu Dei, alias Deus actione sua constitueret aliquem peccatorem. Tandem Deus ordinat ad penam, eum qui peccator est, & quia peccator talis est.

Propter quod Gabriel in *illa distinct.* *quest.* 1. & Oham *quest.* 8. & 9. in 4. dicunt hominem denominari peccatorem ab actu, qui præterit, ut idem sit peccatorem esse, quod peccasse: & quia hoc non satis est, alias, qui semel peccauit, semper esset peccator, aiunt esse addendam ordinationem Dei, & ab utroque simul hominem denominari peccatorem. Sed contra hoc fere procedunt rationes factæ. Præterea licet Deus non ordinaret ad penam eum qui peccauit, manere posset, & vere denominari peccator, & in illo maneret macula: ergo ordinatione Dei ad penam nullo modo requiritur, in macula, aut in forma, quæ denominat peccatorem. Dicent fortasse repugnare Deum non ordinare ad penam, & remittere culpam. Respondeo id falsum esse de potentia absoluta, ut patet etiam in humanis de iniuria facta principi. Præterea, quia per se constat differre dignum esse pena, & à Iudice puniri. Propter hæc tandem dici potest in hac sententia, esse peccatorem nihil aliud esse, quam peccasse, & peferere dignum pena propter illud peccatum, quæ dignitas dici potest macula. Quod si obiciatur, homo etiam iustus qui peccauit, interdum manet dignus pena, propter peccatum, & tamen iam non est in peccato. Respondetur non manere dignum pena condigna, & æquali, quæ est ad æquata peccato. Sed adhuc ista omnia non satisfaciunt: tum quia talis dignitas penæ pertineret ad reatum: supra autem diximus reatum distingui aliquo modo à culpa. Item de potentia absoluta posset ab homine auferri macula, & id quod est culpa, manente integro toto reatu penæ, quia reuera illa dignitas penæ oritur ex solo actuali peccato, non ex macula, vel habituali dispositione, quæ manet, vnde tandem dicere hominem denominari peccatorem ab ista dignitate, videtur idem ac denominari ab actu præterito connotando tantum Deum non remississe.

V. Secunda sententia vult prædictam maculam esse quandam qualitatem prauam, quæ ex peccato actuali manet, quæ ita est contraria rationali naturæ, ut eam reddat Deo iniuriam, & exosam. Sed hæc sententia quæ habet fundamentum in Magistro *distinct.* 33. est prorsus improbabilis, quia neque intelligi, neque explicari potest, quæ aut qualis sit ea qualitas, neque à quo fiat: non enim fieri potest ab actuali peccato, quia actus peccati, ut plurimum, potest efficere habitum malum, qui potest manere, & peccatum deleri. Item quia si esset pura ommissio, nihil generaret, neque potest fieri à Deo, quia non est auctor peccati. Deinde si est qualitas, ut sic, bona est, nec potest esse mala, nisi ratione alicuius priuationis. Explicetur igitur ista priuatio, quid sit, & tollatur qualitas. Ex quo intelligitur non recte fuisse loquutum Gregorium *distinct.* 20. dum inquit, vitiorum habitus posse dici peccata habitualia præcipue ante iustificationem. Contra quem Capreolus *ibi* ad argumenta contra secundam conclusionem, nam certe nihil interest ante vel post iustificationem, & propria huius ratio est: quia tales habitus per se non auertunt à Deo, ut alias explicabo.

IV. Sententia prædicta paulo aliter aliis a- struitur.

Quid tandem dici possit pro sustinenda eadem sententia.

V. 2. sententia.

Habitus vitiosi non sunt peccata.

VI.
Placitum
quorum-
dam circa
hanc sen-
tentiam
dysplicet.

Hinc etiam mihi displicet quorundam Thomistarum sententia dicentium transacto actu peccati manere in voluntate positivam ordinationem, & realem ad illud obiectum, ad quod se convertendo peccavit: in quo etiam fundatur realis aversio à Deo, & hoc volunt esse habituale peccatum: sed hoc non est intelligibile, nam ille ordo, si est realis, in aliquo ente reali fundari debet: vel ergo illud ens est aliquid additum voluntati, & hoc non erit habitus virtutis, quia nihil aliud ibi manens potest dici peccatum, si nihil est additum, fieri non potest, ut voluntas nihil magis habens, quam antea, neque in se intrinsece mutata, retineat aliquem ordinem realem, quam ante non habebat.

VII.
2. Sententia.

Tertia sententia est hanc maculam esse priuationem nitoris, & pulchritudinis animæ. Ita D. Thomas supra, & in 2. distinct. 30. quest. 1. artic. 1. & idem fere sentiunt antiquiores Theologi in 4. distinct. 18. Modus autem explicandi istam priuationem est varius, quia vix potest explicari qua forma priuet. Quidam ex Thomistis dicunt maculam hanc priuare nitore, & pulchritudine, quam habitualis gratia in anima efficit. Quod si obicitur. Quia hæc priuatio est à Deo, & est poena, respondent quidam eorum, maculam potius pertinere ad malum poenæ, quam ad culpam, & ideo posse fieri à Deo ipso: quod aliis non placet, quia macula in Scriptura semper significat malum culpæ, & non tribuitur Deo, sed peccatori. Item quia hæc sententia non explicat quid sit habitualis culpa.

Vna explicatio huius sententiae refellitur.

VIII.
2. Explicatio.

Propter quod distinguunt alii gratiam dupliciter considerare, vno modo materialiter ut est entitas physica, & hoc modo priuationem eius fieri à Deo, & non esse maculam. Secundo modo quatenus auferit animæ pulchritudinem, & hoc modo priuationem eius esse maculam, & non à Deo, sed à peccatore. Sed non satisfacit hæc duplex gratiæ consideratio, quia est solum per præcisionem intellectus, tamen in re nihil est, quia gratia non confert homini pulchritudinem nisi ut bona qualitas animæ inhærens: ergo gratia, licet materialiter consideretur, non habet aliud esse, neque aliam causam, quam ut considerata formaliter, & ut dans pulchritudinem. Præterea arguit Scotus, quia sequitur omnes maculas omnium peccatorum esse æquales, quia omnes æque priuant habituali gratia. Respondet, D. Thomas maculam esse priuationem cum ordine ad peccatum præcedens, & quia illud non est æquale, ideo neque macula. Contra hic ordo tantum est relatio rationis: ergo ratione eius non erit inæqualitas in maculis. Tandem peccatum ut sic latius patet, quam gratia, quia posset reperiri in homine in puris naturalibus, quæ non priuaret gratia, ergo in illo peccatum habituale manens, non esset priuatio nitoris. Ad explicandam hanc difficultatem incipiendum videtur à pura natura.

IX.
1. Propositio.

Prima propositio. In homine existente in puris naturalibus vere maneret aliquo modo, peccatum mortale (de quo tantum modo loquor) per modum habitus, transacto actu, quamdiu ad Deum non converteretur, vel non remitteretur illi peccatum. Probat, quia homo semel auersus à Deo, semper manet auersus, quamdiu non conuertitur. Explicari solet exemplo hominis, qui auertit faciem à sole. Confirmatur, nam ille homo maneret in eo statu, in quo esset dignus odio, & indignus amicitia Dei, ergo perseueraret in peccato. Tertio ille non esset in ea pura natura in qua fuerat à Deo conditus; ergo esset impurus, seu in peccato.

Secunda propositio. Peccatum manens habitualiter in illo homine, non est ens aliquod positivum physicum, neque priuatio realis & physica alicuius formæ positivæ. Primam partem conuincunt argumenta facta contra secundam sententiam. Secunda vero etiam patet, quia nulla potest designari forma positiva, qua anima habitualiter priuetur propter peccatum commissum: nam illa intelligenda esset in essentia animæ, aut in potentiis. Non in essentia, quia ex natura rei in essentia animæ nihil inhæret nisi forte potentie eius, & eadem ratio procedit de ipsis potentiis, quæ etiam inter se non possunt transmutari aliquo modo, nec remitti: ergo nihil reale potest intelligi in eiusmodi potentiis, vel ab aliis realiter distinctum, vel quod sit idem cum illis, quo priuetur per habituale peccatum. Neque intelligi potest, quod aliqui dicunt, & colligitur ex Caietano loco citato quest. 86. nempe hoc peccatum esse priuationem realem illius spiritualis pulchritudinis, quam boni actus in anima efficiunt, quia licet actuale peccatum possit efficere huiusmodi priuationem: tamen illo transacto, non necessario durat ista priuatio cum habituali peccato, nam illo perseuerante potest homo bonos actus exercere, & contrarios priori actuali peccato: neque illa actualis priuatio pulchritudinis per se, est culpa, ut patet in homine dormiente peccatore, & iusto, &c.

Tertia propositio. Peccatum quod habitu manere in tali homine dicitur, non est physice intelligendum, sed moraliter, secundum rectam, & prudentem existimationem, & hoc modo est quædam aversio à Deo ultimo fine quæ moraliter censetur manere in homine, quia voluntate sua se auertit à Deo, & nunquam ad illum conuersus est: Colligitur ex D. Thoma quest. citata artic. 1. ad argumenta, & artic. 2. & 3. parte quest. 88. art. 1. ubi dicit maculam consequi peccatum ex parte auersionis. Et probatur tum ex dictis, nam numeramus omnia que possunt cogitari circa hoc peccatum, & nihil aliud reperitur. Secundo exemplo ex humanis, nam qui offendit hominem, cæsetur manere inimicus eius quamdiu aut voluntatem non mutauit, aut quod in se fecit non fecit, ut iniuriæ satisfaciat, & tamen totum illud contingit per moralem existimationem. Tertio in aliis rebus hæc moralitas constituit prædicationem realem, & veram in rebus multum pertinentibus ad mores hominum, ut dicitur res aliqua tanti valoris, quia lege taxatur est: quod tamen nihil in re ipsa ponit præter existimationem moralem.

Dices coincidere nos iam in priorem sententiam Scoti: nam hoc nihil aliud est, quam denominari hominem peccatorem ab actu præterito existimato moraliter, ac si esset. Respondeo primo in hoc differimus, quia non intelligimus peccatum hoc consistere in ordinatione ad peccatum, sed in auersione ab ipso Deo: ex quo fit, ut aliquis sit odio Dei dignus, quod proprie pertinet ad culpam. Secundo non dicimus istam denominationem fieri ab actu præterito, sed à quodam effectu morali, qui cæsetur fieri per illud actum. Quod explicatur à simili in peccato puræ omissionis, si fiat: nam qui sic peccat, verisimè censetur actu se auertere à Deo, & se conuertere ad se ipsum, vel ad aliam creaturam, ut ad vltimum finem, non quia realem actum efficiat, neque quia al qua forma physica priuetur, sed quia moraliter ita se habet, ac si id veller: ita in proposito iste censetur moraliter auersus à Deo, quia id voluit, & nunquam mutauit voluntatem, nec consequutus est remissionem peccati.

X.
2. Propositio
bispar-
titia.

XI.
2. Propositio.

XII.
Obiectum
contra
mure di-
cta.

Quarta

XIII. **4. Propositio.** Quarta propositio. In hoc peccatore macula non est aliquid distinctum ab habituali peccato. 9. explicuimus. quare explicanda est per moralem quandam indignitatem, sicut qui in Republica exercuit vilissima munera, licet postea illa non exerceat, manet moraliter infamis: ad hunc enim modum se habet coram Deo, qui semel peccauit, & in peccato iacet: hæc ergo macula, & habituale peccatum, idem sunt, licet secundum rationem, vel potius secundum e-tymologiam differant, peccatum enim dicitur, ut auertit hominem ab ultimo fine: macula vero quatenus reddit ipsum hominem turpem: & propterea macula ut sic, non fit à Deo, quia ad malum culpæ spectat, & idem profus est de auersione habituali: de reatu vero & offensa Dei iam diximus qui dicitur, & statim etiam dicemus.

XIV. **5. Propositio.** Quinta propositio. Nunc in homine destinato ad finem supernaturalem habituale peccatum, & macula peccati mortis includit dicta omnia moralia, & præterea realem, & physicam priuationem gratiæ, & charitatis, de hac propositio-ne videri possunt dicta lib. 7. de gratia capite vigesimo à n. 7. & ita sentit D. Thomas quod bene notat Caietanus infra questione 113. in artic. 2. Capreolus 4. distinctione 14. Sotus distinct. 15. q. 1. art. 1. E ratio est, quia peccatum nunc auertit hominem à Deo sine supernaturali: ergo priuat conuer-sione ad illum: sed habituales conuersio ad hunc finem est per gratiam, & charitatem: ergo habituales auersio priuat his formis, in quo differt valde ista auersio ab auersione à solo sine nature. Confirmatur, nam peccatum habituale nunc manens, immediate & formaliter tollitur per inhærentem iustitiam, quæ peccatori datur in iustificatione, sed formaliter tollitur priuatio ipsa gratiæ, & charitatis: ergo hæc ipsa priuatio est formale peccatum siue macula. Inferes. Ergo peccatum habituale est eiusdem rationis in omnibus peccatoribus. Respondeo quoad aliquid, scilicet auersionem à Deo, concedo, differunt tamen semper quoad moralem malitiam, quæ, ut diximus solum moraliter permanere censetur, & eodem modo est intelligendum, quod Diuus Thomas 1. 2. q. octuagesima sexta, art. 1. ad 3. dicit, eandem priuationem gratiæ propter ordinem ad diuersam causam, scilicet actuale peccatum maius, vel minus, esse maius, vel minus habituale peccatum. Non est enim ipsa priuatio physice maior, vel minor, tamen quatenus procedit ab his, vel illis actibus, censetur reddere hominem moraliter magis deformem, & indignum: & simili ratione peccatum denuo iteratum licet non inducat nouam priuationem gratiæ, tamen censetur inducere eandem priuationem nouo titulo, & hoc modo illud secundum, seu iteratum peccatum includit priuationem gratiæ.

XV. **Instantia soluitur.** Dices. Priuatio gratiæ fit à Deo: ergo est pœna. Respondeo non fieri à Deo posituie agente, sed deferente. Secundo dici potest habituales gratiæ priuationem esse quasi materiale in peccato: at vero formale esse voluntariam deformitatem, quæ moraliter manet: illa ergo priuatio, ut culpa est, non est à Deo, quia sic est voluntaria voluntate praua: ut vero est corruptio etiusdam rei, est à Deo non conseruante, & hoc non est inconueniens, quia illa, ut sic, non est peccatum, & posset accidere homini iusto, si Deus suspenderet influxum conseruatiuum gratiæ illius. Et eodem modo licet illa priuatio sub vna ratione sit culpa, tamen sub alia ratione, potest quodammodo dici pœna non tam imposita, quam contracta, iuxta dicta. Vide Durandum se-

cundo distinctione trigesima, questione tertia, ad argumenta.

XVI. **De subiecto macule.** Ex his facile expediuntur reliqua, quæ de hoc peccato, vel macula dici possunt, nam iam constat, an sit, & quid sit. Et quomodo in peccatis diuersis sit diuersa, & maior, vel minor, de quo etiam videri possunt dicta in opere de gratia lococitato. In quo vero subiecto sit, breuiter dicendum est ex Diuò Thoma quest. illa 86. ar. 1. partim esse in essentia animæ, partim in voluntate, nam gratia, & charitate priuat in quibus amicitia Dei consistit, præcipue tamen videtur esse in essentia animæ, quia licet actuale peccatum primo sit in voluntate, quia per eam committitur, tamen id, quod præcipue maculatur, est ipsa anima, quæ in se manet moraliter odio digna, & ipsa est principale mouens: & operans, & sicut iustitia coram Deo primo est in essentia animæ, ita, & habituale peccatum: deriuatur vero etiam ad voluntatem, quia etiam ipsa est censenda manere à Deo auersa. Rogabis, quomodo vnum esse queat in duobus. Respondeo, quia non est vnitum in genere nature, sed moris: & quia non æque primo est in vtroque.

XVII. **De causa efficiente & effectu macule.** De causa autem efficiente ipsius macule, dicendum est physicam nullam habere, habet tamen moralem, quæ est ipsum actuale peccatum præcedens. De effectu dicendum est formalem eius effectum esse reddere hominem auersum à Deo, & odio Dei dignum, unde sequitur esse dignum pœna: per quem effectum interdum Scriptura, & sæpe Augustinus explicat hoc peccatum habituale, scilicet per reatum. Vide illum in Psalmum 33. & libro primo, capite vigesimo octauo, 6. contra Iulianum capite 8. Aduertendum autem est istam pœnæ dignitatem non esse aliam ab illa, quæ fit per actuale peccatum, quia homo ratione huius macule non meretur nouam pœnam, sed solum ratione actus, & eodem modo solet ista macula dici generare offensionem Dei, quæ, ut diximus, ex parte Dei nihil ponit, nisi iram eius, vel denominationem extrinsecam: ex parte vero hominis præter actuale peccatum nihil dicit præterquam esse dignum illa ira. Vide Diuum Thomam tertia parte quest. 86. articulo 2.

XVIII. **Macula in veniali peccato.** Solum superest de veniali peccato, an relinquat maculam. Scotus enim quarto distinctione vigesima prima, questione prima, & Gabriel quarto de decima sexta quest. 5. & alij in 2. distinct. 24. dicunt quod post veniale peccatum nihil manet, nisi obligatio ad pœnam, quia neque priuat gratia, neque remittit charitatem, & licet remitteret, illa remissio non haberet rationem culpæ, quia non tenetur homo habere charitatem in tanta, vel tanta intensioe: denique nullo alio modo auertit à Deo. Diuus Thomas autem & alij 3. p. q. 87 ad 3. volunt relinquere maculam, fauet Eccl. 31. Beatus vir qui inuenit sine macula, & Psalmo decimo quarto. Qui ingreditur sine macula, & omnes illæ sententiæ, in quibus dicitur hominem non esse sine peccato, & sordibus, videntur verificari ratione huius macule, quia sine actuali peccato, & mortali esse potest, idem vero Diuus Thomas 1. 2. q. 89 art. 1. addit hoc peccatum non causare maculam simpliciter, sed secundum quid. Et hic modus loquendi est retinendus, quia est conformior Scripturæ & Patribus, & explicandus ad eum modum, quo explicauimus habituale peccatum in puris naturalibus, nempe per moralem existimationem, quia reuera nihil aliud fingi potest. Sola vero ordinatio ad pœnā non pertinet ad rationem culpæ, neque maculat animam, & manere potest, ipsa culpa remissa.

missa: rectè autem intelligi dicto modo constat, quia ille, qui venialiter peccat, aliquo modo offendit Deum: ergo quamdiu voluntate sua non satisfacit Deo, censetur moraliter permanere in illa voluntate, atque adeo ita dispositus, ut censeatur aliquo modo indignus diuina quadam familiaritate, & singularissimis auxiliis: propter quod dicunt sancti hanc maculam repugnare feruori charitatis. Explicari etiam potest à contrario: remissio enim venialis peccati ex sententia Theologorum, vt in materia de penitentia, & de gratia dicimus, sine infusione nouæ gratiæ fieri potest: ergo illa priuatio in qua talis macula consistere potest, non priuat aliqua forma, & habitu reali physicè, quando quidè sine tali habitu auferri potest per Dei condonationem, reliqua de macula explicanda sunt ad modum peccati mortalis. Vide dicta *tom. 4. de penitentia disp. 11. sect. 1.*

DISPUTATIO IX.

De peccato originali.

DIXIMVS de duobus generibus peccatorum, sequitur, vt de peccato originis differamus, quod *natura peccatum* etiam dicitur, quia non propria voluntate, sed naturali generatione illud contrahimus: & propterea natura filii iræ dicimur ad *Ephesios 2.* vt voluit Augustinus *lib. 2. de peccatorum meritis, cap. 2.* de quo peccato loquens idem libro de motibus Ecclesiæ, peccato (inquit) antiquo nihil est ad prædicandum promptius, nihil ad explicandum difficilius: & *lib. 3. de Baptismo paruulorum cap. 4.* & *2. de nuptiis cap. 29.* & *epistola 26. 28.* fatetur se nescire & soluere difficultates omnes vt sibi satisfaciat, in hoc peccato occurrentes, de quo disputant Theologi *2. dist. 3. D. Thomas 4. contra Gentes cap. 50.* & *quest. 4. de malo, & opusculo 3. tractatu 2. & 1. 2. quest. 81. 82. & 83.* & nonnulla in *85.* quæ quæstiones præsentis tantum sunt instituti, nam quæstio illa quomodo hoc peccatum auferatur, siue effectiuè per Baptismum, siue formaliter per gratiam, videatur in *tom. de Sacramentis disputat. 26. sect. 1. & lib. 7. de gratia, per varia capita.*

SECTIO I.

An sit originale peccatum.

I. Error fuit Pelagii peccatum originale negans, Ex Augustino *88. hæresi 88.* & *lib. 3. de peccatorum meritis cap. 7.* & *de Baptismo paruulorum cap. 2.* & *lib. 2. de peccato originali, & 5. contra Iulian. cap. 5.* hunc sequenti sunt Armeni, Albanenses, & Albigenses, vt referunt Antonius *4. parte titulo 11. cap. 7. §. 3.* Castro verbo peccatum, Guido Carmelitan. In eodem errore fuisse Abailardum indicat Bernardus *epist. 111.* & *18.* refertur etiam Zuinglius, & Erasmus *1.* & *2. editione ad Romanos 5.* aperte fauet huic errori, & inter alia impudè dicit impudenter mentiri eos, qui locum illum Pauli *Ephes. 2.* dicunt non posse intelligi de peccato per imitationem: eidem fauet Stapulensis *ibidem.* Fundamentum est duplex, primum quia pugnat dicere peccatum, & naturale, nam æratione peccati est voluntarium, vt diximus:

peccatum etiam est contra legem ad *Romanos 4.* Sed ea quæ sunt naturalia, nec à voluntate pendent, nec legi subduntur, præcipuè cum tempore conceptionis homo non sit capax præcepti, nec voluntatis. Confirmatur primo. Nam meritum Adæ nihil nobis profuit: ergo neque culpa. Confirmatur secundo, quia Deus, qui propriè remittit peccata, non imputat aliena, *Ezechielis 18.* *Filius non portabit iniquitatem patris, sed anima, quæ peccauerit, ipsa morietur, &c. & 2. ad Corinth. 5.* *Vnusquisque referet propter seipsum.*

Secundum fundamentum. Quia peccatum originale nullam potest habere causam: non enim voluntatem pueri, quia ea vt non potest rationabiliter: neque patrem generantem, qui alias ille generando peccaret, quia efficeret peccatum. Item quia forte qui generat filium est sine peccato: tandem quia peccatum est in anima, atque spirituale quid: pater autem cum generat non attingit animam: neque ergo per feminalem, & corpoream virtutem potest animam maculare. Præterea neque Adam potest esse causa huius peccati, tum quia & ipse, & eius actus præterierunt, tum etiam, quia nunc etiam peccaret denno semper posteris in peccato propagatis ab ipso. Neque denique Deus, quia nullius culpæ autor esse potest, vt diximus: aut etiam dæmon, quia non est autor animæ, & quia hoc esset in errorem Manichæorum incidere. Neque vero dici potest hoc peccatum à nullo fieri, quia aliquid est, & non necessario ex natura hominis sequitur, alias esset talis natura per se mala, & tale peccatum in pura hominis natura reperiretur: imo sic ex natura per se, & necessario sequeretur illi esset tribuendum, à quo est natura. Confirmatur, quia cum anima sit ex nihilo à solo Deo producta, non apparet, vnde habere possit maculas naturales. Pro tertio fundamento vtuntur hæretici autoritatibus sanctorum, præcipue Chrysostomi, quæ statim exponam.

Vnca propositio. In hominibus est peccatum, quod in conceptione sua, dū ex stirpe Adæ feminali generatione descendunt, contrahunt. Esse veritatem hanc vnum ex præcipuis fidei fundamentis, docet Augustin. *1. contra Iulianum cap. 2.* Præcipuum fundamentum eius est, illud ad *Romanos 5.* *Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: & infra, Vnus delicto peccatores constituti sunt multi.* Dupliciter respondent Pelagiani, primo Adam peccatum fuisse quasi quoddam exemplar omnium hominum peccantium, & ita aiunt peccatum Adæ ad omnes transisse imitatione, non propagatione, quæ explicatio habetur in quibusdam commentariis, super *5. ad Romanos*, quæ circumferuntur nomine Hieronym. quæ tamen fuisse scripta à Pelagio, docet Augustinus *1. contra Iulianum capite duodecimo, & Theodoret. in Epitome diuinorum decretorum cap. 11.* & in *Psal. 50.* eam indicat, & Erasmus vt illam defendat, non legit, in quo omnes peccauerunt, sed quatenus omnes peccauerunt, quod prius fecisset Iulianum docet Augustinus loco citato. Sed ei repugnant Concilia, & Patres, Trident. *sess. 5.* Arauicanum *II. cap. 2.* Mileuitanum *cap. 2.* Toletanum *II. Canone 12.* Innocentius *III. epistola quæ est 93.* inter illas Augustini. August. *4. contra duas epistolas Pelagianorum cap. 4.* & *lib. 1. de Baptismo paruulorum cap. 10.* Ambros. Beda, & alii, & patet ex mente Diui Pauli. Primo, quia dicit peccatum Adæ ad omnes pertransisse: at vero non omnes imitantur Adamum, tum quia